

Sygn. akt VII W 228/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2015 roku

Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. w VII Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Joanna Cisak-Nieckarz

Protokolant: sekr. sąd. Dawid Lesiakowski

przy udziale oskarżyciela publicznego funkcjonariusz Komisariatu Policji w T. st. asp. J. P.

po rozpoznaniu w dniach 30.09.2015 roku, 14.10.2015 roku, 24.11.2015 roku i 14.12.2015 roku

sprawy:

1. **M. W. (1)**, syna W. i A. z domu S., ur. (...) w Ł.

obwinionego o to, że :

w dniu 22.03.2014 r. ok. godz. 14.30 w m. T. Trasa (...) kierując motocyklem marki B. nr rej. (...) hamował w sposób powodujący utrudnienie w ruchu w skutek czego doszło do zderzenia z pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) czym spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym

tj. za wykroczenie z art. 86 § 1 kw w zw. z art. 19 ust. 2 pkt 2 Ustawy - Prawo o ruchu drogowym oraz art. 90 kw

2. **A. M. (1)**, syna R. i G. z domu S., ur. (...) w Ł.

obwinionego o to, że:

w dniu 22.03.2014 r. ok. godz. 14:30 w m. T. Trasa (...) kierując motocyklem marki Y. o nr rej. (...) hamował w sposób powodujący utrudnienie ruchu

tj. za wykroczenie z art. 90 kw w zw. z art. 19 ust. 2 pkt 2 Ustawy - Prawo o ruchu drogowym

3. **S. S. (2)**, syna C. i A. z domu Z., ur. (...) w Ł.

obwinionego o to, że:

w dniu 22.03.2014 r. ok. godz. 14:30 w m. T. Trasa (...) kierując motocyklem nieustalonej marki o nr rej. (...) hamował w sposób powodujący utrudnienie ruchu

tj. za wykroczenie z art. 90 kw w zw. z art. 19 ust. 2 pkt 2 Ustawy - Prawo o ruchu drogowym

1. obwinionego **M. W. (1)** w miejsce zarzucanego mu czynu uznaje za winnego tego, że w dniu 22.03.2014r. ok. godz. 14.30 w m. T. Trasa (...) kierując motocyklem marki B. nr rej. (...) po drodze publicznej nie zachował należytej ostrożności, w ten sposób, że hamował przed pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) zmuszając kierującego C. H. (1) do podjęcia manewrów obronnych, a docelowo do zatrzymania, czym spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nadto w ten sposób obwiniony utrudniał ruch na drodze publicznej a czyn ten wyczerpuje dyspozycję art. 86 § 1 kw w zb. z art. 90 kw w zw. z art. 9 § 1 kw i za to na podstawie art. 86 § 1 kw w zw. z art. 9 § 1 kw wymierza mu karę grzywny w kwocie 3.000 (trzy tysiące) złotych;

2. na podstawie art. 86 § 3 kw orzeka wobec obwinionego **M. W. (1)** zakaz prowadzenia pojazdów mechanicznych - kategoria A na okres 6 (sześciu) miesięcy;
3. obwinionego **A. M. (1)** uznaje za winnego popełnienia zarzucanego mu czynu wyczerpującego dyspozycję art. 90 kw i za to na podstawie art. 90 kw wymierza mu karę grzywny w kwocie 1.000 (jeden tysiąc) złotych;
4. zasądza od obwinionego **M. W. (1)** na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. H. (1) kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika;
5. zasądza od obwinionego **A. M. (1)** na rzecz oskarżyciela posiłkowego C. H. (1) kwotę 360 (trzysta sześćdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem pełnomocnika;
6. na podstawie art. 5 § 1 pkt 9 kpow w zw. z art. 14 § 2 kpk w zw. z art. 8 kpow postępowanie przeciwko obwinionemu **S. S. (2)** umarza i koszty postępowania w tym zakresie przejmuje na rachunek Skarbu Państwa;
7. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz obwinionego **S. S. (2)** kwotę 180 (sto osiemdziesiąt) złotych tytułem zwrotu wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy;
8. zasądza od obwinionego **M. W. (1)** na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (sto) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków oraz kwotę 300 (trzysta) złotych tytułem opłaty;
9. zasądza od obwinionego **A. M. (1)** na rzecz Skarbu Państwa kwotę 100 (sto) złotych tytułem zryczałtowanych wydatków oraz kwotę 100 (sto) złotych tytułem opłaty.

Sygn. akt VII W 228/15

UZASADNIENIE

(ograniczone do obwinionych S. S. (2) oraz M. W. (1))

W toku przewodu sądowego Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 22 marca 2014 roku C. H. (1) wraz żoną i dwójką dzieci wracał z Ł.. Prowadził pojazd marki F. (...) o nr. rej. (...), poruszał się po drodze krajowej nr (...) w kierunku P.. W miejscowości R. kierujący zatrzymał się przed sygnalizatorem świetlnym, na czerwonym świetle. Z lewej strony ominął go motocyklista, a był nim E. B. (1) kierujący motocyklem marki S. o numerze rej. (...). Motocyklista zatrzymał się na wysokości maski pojazdu marki F. (...). Na prawym pasie ruchu, na wysokości pojazdu F. (...), zatrzymali się motocykliści, w grupie tej były dwie kobiety.

/dowód: zeznania świadka C. H. (1) – k. 52v, 220v

zeznania świadka B. P. – k. 18v,

zeznania świadka I. H. – k. 21v, 22, 222v/

Po tym jak pojawiło się zielone światło, Pojazdy ruszyły. E. B. (1) kierujący motocyklem marki S. ruszył z opóźnieniem. Jadąc na wprost w pewnym momencie C. H. (1) nie zdążył zahamować i najechał na poruszający się przed nim motocykl. Doszło do kontaktu zderzaka pojazdu, tablicy rejestracyjnej oraz opony motocykla. Motocyklista kontynuował jazdę. Kiedy zrównał się z pojazdem marki F. (...) krzyczał i wymachiwał rękoma.

/dowód: zeznania świadka C. H. (1) – k. 52v, 220v, 222

częściowo zeznania świadka E. B. (1) – k. 294v-295

częściowo zeznania świadka B. P. – k. 18v, 239v

zeznania świadka I. H. – k. 21v

notatka urzędowa – k. 7 /

Kierowca pojazdu marki F. (...) kontynuował jazdę na wprost. Poruszał się prędkością nieprzekraczającą 50 km/h. W pewnym momencie jeden z motocyklistów zjechał z prawego pasa przed jadący pojazd marki F. (...), zaczął hamować zmuszając kierującego tym pojazdem do zmniejszenia prędkości. Motocyklista jadący po stronie lewej utrzymywał pozycje, jadąc stale na wysokości pojazdu marki F. (...). Motocykliści otoczyli pojazd, chcąc go zatrzymać. Kierujący F. (...) kontynuował jazdę, poruszał się z prędkością rzędu 40-50 km/h. Motocykliści zmieniali pasy ruchu, zwalniali, zajeżdżali kierującemu pojazdem drogę, wymuszali zmianę pasów ruchu. O sytuacji drogowej C. H. (1) powiadomił Policję, prosząc o interwencję. W pewnym momencie uruchomił w telefonie opcję narywania obrazu i dźwięku. Dalszy ciąg zdarzenia został zarejestrowany.

/dowód: zeznania świadka C. H. (1) – k. 220v, 222

zeznania świadka B. P. – k. 18v, 239v

zeznania świadka I. H. – k. 222v-223, 224/

W miejscowości T., na wysokości budynków handlowych, M. W. (1) kierujący motocyklem marki B. o nr rej. (...) zbliżył się do poruszającego się środkowym pasem F. (...), od strony lewej. Podjeżdżał do pojazdu, zmuszając do redukcji prędkości. Wjechał nagle na pas środkowy bezpośrednio przed poruszający się z nieznaczną prędkością pojazd marki F. (...). Kiedy M. W. (1) podjeżdżał na nieznaczną odległość do pojazdu, C. H. (1) odbił kierownicą w prawo, zjeżdżając nieznacznie na prawy pas, aby w ten sposób uniknąć zderzenia z motocyklem. Podczas manewrów, jakie podejmował M. W. (1), po prawej stronie pojazdu F. znajdowali się dwaj inni motocykliści. Jednym z nich był A. M. (1) kierujący motocyklem marki Y. o nr rej. (...), ten poruszał się w nieznaczącej odległości od pojazdu marki F. (...). Obok znajdował się nieustalony mężczyzna prowadzący motocykl o nr rej. (...) 2 (...). Obydwaj motocykliści będący po stronie prawej samochodu osobowego wjechali przed pojazd prowadzony przez C. H. (1). Po stronie prawej samochodu pojawił się kolejny motocyklista, a był nim E. B. kierujący motocyklem marki S. o numerze rej. (...). Kierowca pojazdu marki F. (...) został zmuszony przez grupę wskazanych wyżej motocyklistów do zatrzymania się na przejściu dla pieszych. W momencie zatrzymania pojazdu na sygnalizatorze świetlnym oddalonym około 150-200 metrów od miejsca zatrzymania paliło się zielone światło. Na drodze odbywał się ruch, pojazdy omijały stojący na przejściu dla pieszych, na środkowym pasie ruchu F. (...), otoczony przez motocyklistów. M. W. (1) spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym.

/dowód: zeznania świadka C. H. (1) – k. 220v, 222, 222v

zeznania świadka I. H. – k. 222v-223

częściowo zeznania świadka B. P. – k. 18v, 239v, 240

plik I - zapis na płycie CD opisanej jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka I. H. – koperta k. 131

częściowo zapis na płycie CD opisanej jako „nagranie” – koperta k. 131/

Po zatrzymaniu pojazdu marki F. (...) M. W. (1) oraz A. M. (1) oraz E. B. (1) zsiadli z motocykli. Motocykliści próbowali dostać się do wnętrza pojazdu, jeden z nich próbował wyciągnąć kierowcę z pojazdu. M. W. (1) próbował wyjąć kluczyki ze stacyjki pojazdu. A. M. (1) zerwał przednią rejestrację pojazdu, zgiął w pół i schował pod kurtkę. Jeden z motocyklistów zerwał tablicę rejestracyjną z tyłu, zgiął w pół i rzucił na pobocze. Zostały zerwane zewnętrzne lusterka, motocykliści kopali w pojazd, padały z ich strony wulgarne słowa. I. H. informowała napastników, iż wezwano Policję.

/dowód: zeznania świadka I. H. – k.223, 224

częściowo zeznania świadka B. P. – k. 18v-19, 240

plik I i II - zapis na płycie CD opisanej jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka I. H. – koperta k. 131

częściowo zapis na płycie CD opisanej jako „nagranie” – koperta k. 131/

M. W. (1) wskazywał kilkakrotnie ręką, aby kierowca zjechał na bok. C. H. (1) chciał zjechać na pobocze, zaczął zjeżdżać w bok po prawej, wówczas M. W. (1) wskoczył na maskę pojazdu. C. H. (1) zatrzymał pojazd na prawym, skrajnym pasie ruchu.

/dowód: zeznania świadka I. H. – k.223

zeznania świadka B. P. – k. 19, 239v

plik I i II - zapis na płycie CD opisanej jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka I. H. – koperta k. 131 /

W miejscowości T., w miejscu zatrzymania pojazdu marki F. (...) interweniowali funkcjonariusze Policji M. P. oraz G. K.. Interwencje prowadzono z udziałem I. i C. małżonków H., oraz M. W. (1), K. P., A. M. (1) oraz E. B. (1), które to osoby zostały wylegitymowane. Małżonkowie H. pozostali w pojeździe marki F. (...) o nr rej. (...), pojazd stał na prawym skrajnym pasie ruchu. Pozostałe osoby były na zewnątrz, wokół pojazdu. Funkcjonariusze Policji odebrali oświadczenia zainteresowanych co do zdarzenia drogowego jakie miało miejsce w R., ul. (...) z udziałem kierującego pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) oraz kierującego motocyklem marki S. o nr rej. (...). Interweniujący stwierdzili, iż sprawcą zdarzenia jest kierujący pojazdem marki F. (...). C. H. (1) przyjął mandat karny za to wykroczenie drogowe. Funkcjonariusze Policji odebrali nadto oświadczenia małżonków H. co do sytuacji na drodze poprzedzającej zatrzymanie pojazdu marki F. (...), a także oświadczenie M. W. (1), który podawał, iż doszło do kolizji z udziałem także jego motocykla. Funkcjonariuszom okazano fragment nagrania telefonem zdarzenia dotyczącego zatrzymania pojazdu. Funkcjonariusze nie rozstrzygnęli na miejscu tych zgłoszeń, pouczono zainteresowanych o prawie do zawiadomienia o tych zdarzeniach organów ścigania. Ujawniono uszkodzenia motocykla marki B., oraz uszkodzenia pojazdu marki F. (...). Po interwencji funkcjonariuszy zwrócono C. H. (1) tablice rejestracyjne jego pojazdu.

/dowód: zeznania świadka M. P. – k. 217v-219

zeznania świadka G. K. – k. 219-219v, 220

notatka urzędowa – k. 7

częściowo zeznania świadka C. H. (1) – k. 221

częściowo zeznania świadka B. P. – k. 19,239v/

Po zakończeniu interwencji C. H. (1) odjechał w kierunku

P. (...)

/dowód: zeznania świadka C. H. (1) – k. 221/

M. W. (1) ma 39 lat, wykształcenie wyższe, z zawodu elektryk, posiada stałe wpływy wynagrodzenie za pracę na poziomie 7.000 złotych, jest kawalerem, ma na utrzymaniu dziecko. Obwiniony nie był karany

/dowód: dane podane przez obwinionego do protokołu rozprawy - k. 214v

karta karna – k. 319/

S. S. (2) ma 32 lata, wykształcenie średnie, z zawodu technik budownictwa, prowadzi działalność gospodarczą, z tego tytułu osiąga dochody na poziomie około 6.000 złotych. Jest kawalerem, ma na utrzymaniu córkę. Był karany.

/dowód: dane podane przez obwinionego do protokołu rozprawy - k.237v/

Obwiniony M. W. (1) nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu /k. 214v/. Jak wyjaśnił, sytuacja która miała miejsce była spowodowana wcześniejszymi zdarzeniami. Kierujący pojazdem marki F. potrącił motocyklistę, powodując poważne uszkodzenia motocykla B. E., narażając poważnie jego życie. Jak dodał obwiniony nie był świadkiem opisanego zdarzenia. Jechał przed tymi pojazdami. B. E. dogonił obwinionego, zatrzymał, wskazał uszkodzenia na swoim motocyklu, podał że kierujący F. dogonił go i celowo uderzył z tyłu. Obwiniony widział te uszkodzenia. Były połamane tylne części motocykla, tłumik, tylna obudowa motocykla. Motocyklista wskazał przejeżdżający samochód marki F., który uciekał z miejsca zdarzenia. Zdecydowali – jak dalej wyjaśnił obwiniony – dogonić kierowcę i zatrzymać, dając sygnały – wskazanie ręką pobocza, machanie rękoma podczas jazdy obok tego pojazdu. Kierowca nie reagował na nie. Motocykliści stanowili grupę 5-6 osób. Obwiniony był po lewej stronie pojazdu, inni motocykliści z różnych stron tego auta. Jak dalej wyjaśnił obwiniony, kierowca F. zachowywał się dosyć nieracjonalnie, zmieniał pasy ruchu próbując zepchnąć motocyklistów – dających mu znaki do zatrzymania się. Po dojechaniu do T. został przez światła zmuszony do przyhamowania, do zwolnienia prędkości. Ponieważ dalej nie reagował, obwiniony zdecydował, że wjedzie przed samochód i spróbuje go w ten sposób zatrzymać. Prędkość była minimalna, obwiniony przyrównał ją do prędkości marszu. Kierowca nie zważając na zachowanie obwinionego doprowadził do styku pojazdów, o czym mowa w oskarżeniu.

Dodał, na pytania oskarżyciela publicznego, że B. E. dzwonił na policję, po tym jak zatrzymał obwinionego. On sam dzwonił po zatrzymaniu kierowcy F., tj. zmuszeniu do zjechania na pobocze. Jak dalej wyjaśnił, zetknięcie się pojazdów miało miejsce za skrzyżowaniem, pojazd nie poruszał się w momencie kiedy obwiniony wjechał przed niego. Kierowca ruszył w momencie zetknięcia się pojazdów. To wyglądało jako kierowca chciał odepchnąć jego motocykl, tego nie można nazwać zderzeniem pojazdów. Motocykl przewrócił się na lewy bok, uszkodzeniu uległy osłony. Po przewróceniu, kiedy zareagowali również inni motocykliści, obwiniony stanął przed maską auta. Kierowca mimo to próbował ruszyć, wielokrotnie próbował go przejechać, w końcu zjechał na pobocze.

Obwiniony M. W. (1) uzupełniająco wyjaśnił, że kierował motocyklem marki B. o nr rej. (...).

Po odtworzeniu nagrania z płyty opisanej jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka wykroczenia I. H. z dnia 11.04.2014r.” obwiniony wyjaśnił, że kierowca auta odjeżdżając popchnął jego motocykl, zdaniem obwinionego – zrobił to z premedytacją. Jak nadto wyjaśnił, korzystając z tego, że spowolniło ich czerwone światło, próbował zatrzymać samochód wjeżdżając przed pojazd. Nie wjechał całkowicie przed ten pojazd, tylko cały czas był w okolicy lewego przedniego rogu tego pojazdu. W chwili zderzenia zetknęła się lewa część zderzaka tego samochodu z tylnym kołem motocykl. Jak dodał obwiniony, jego zachowanie było nakierowane na zatrzymanie tego samochodu. Dodał, że w motocykliści byli w kaskach, rękawicach, trudno było wykonać zdjęcie.

/wyjaśnienia obwinionego M. W. - k. 214v-215v, k. 216, 216v-217/

Obwiniony S. S. (2) nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu /k. 237v/. Jak wyjaśnił, nie mógł uczestniczyć w zdarzeniu, nie posiadał wówczas motocykla. Dodał, iż był już w tej sprawie przesłuchiwany, pytany przez funkcjonariusza o tablice rejestracyjne zagraniczne. Nie mogły być jego własnością, ponieważ kupił nowy motocykl, dwa dni po tym zdarzeniu, po zarejestrowaniu i ubezpieczeniu pojazdu. Motocykl kupił w firmie (...) w Ł.. Co do zdarzenia, obwiniony wyjaśnił, że jechał z przeciwnego kierunku, tj. w stronę Ł., widział sytuację z udziałem „kolegi M.”, mianowicie jak jego motocykl przewraca się.

Po odtworzeniu zapisu na płycie CD – opisanej jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka wykroczenia I. H.” obwiniony dodał, że nie rozpoznaje się na nagraniu, rozpoznał natomiast - jak podał „kolegę M.” oraz A. M. (1),

ostatniego na podstawie motocykla, nadto dwie motocyklistki o imionach S. i K.. Co do motocykla z zagranicznymi tablicami rejestracyjnymi, obwiniony nie potrafił wskazać jego kierowcy.

/wyjaśnienia obwinionego S. S. (2) – k. 238 – 238v, 239/

Sąd dokonał następującej oceny zgromadzonych dowodów i zważył, co następuje:

Obwiniony S. S. (2) nie przyznał się do popełnienia zarzucanego mu czynu. Podnosił, że nie brał w nim udziału, nie rozpoznał się na nagraniu obrazującym moment zatrzymania pojazdu marki F. (...). Świadcowie przesłuchani w sprawie, w tym pokrzywdzeni nie rozpoznali obwinionego. Pojawiły się sugestie, iż motocyklista kierujący motocyklem o zagranicznych tablicach rejestracyjnych a widoczny na nagraniu odtwarzanym wielokrotnie na rozprawie, to obwiniony. Ten kategorycznie temu przeczy. Motocyklista widoczny na nagraniu ma założony kask. Świadcowie K. P., S. S. (4), oraz E. B. (1) nie wskazali kierującego motocyklem o numerze rej. (...) – na żółtym tle, indagowani o kierowanie się barwą kasku, strojem motocyklisty, marką i innymi elementami pojazdu nie rozpoznali kierowcy tego motocykla. Obwiniony podaje, iż motocykl kupił dwa dni po zdarzeniu, okazał fakturę VAT i oświadczenie przedstawiciela sprzedającego co do daty wydania motocykla.

W kontekście tych dowodów, oskarżyciel publiczny, na rozprawie w dniu 14.12.2015 roku, po zamknięciu przewodu sądowego cofnął wniosek o ukaranie w stosunku do obwinionego S. S. (2), na co obwiniony wyraził zgodę. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego przyłączył się do stanowiska oskarżyciela publicznego.

Poczynając od 01.07.2015r. oskarżyciel publiczny jest dysponentem skargi, czego następstwem jest prawo wyrażone w art. 14 § 1 kpk (znajdującego zastosowanie w sprawach o wykroczenia na zasadzie art. 8 kpow) do cofnięcia skargi. Następstwem procesowym takiego oświadczenia oskarżyciela publicznego jest umorzenie postępowania w oparciu o treść art. 5 § 1 pkt 9 kpow. Oświadczenie to rodzi bowiem zdaniem Sądu stan rzeczy pod postacią braku skargi uprawnionego oskarżyciela.

Stąd orzeczono, jak w pkt. 6 wyroku, w tym co do kosztów postępowania - w oparciu o treść art. 118 § 2 kpow. W myśl art. 118 § 2 kpow, w wypadku uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania koszty postępowania ponosi Skarb Państwa, jeżeli postępowanie toczyło się na podstawie wniosku o ukaranie, który złożył oskarżyciel publiczny – jak w przedmiotowej sprawie. Uzasadnionymi wydatkami stron w rozumieniu art. 616 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 119 kpow, które w razie uniewinnienia obwinionego lub umorzenia postępowania w sprawie o wykroczenia ponosi - w myśl art. 118 § 2 kpow - Skarb Państwa i które zasądza się na rzecz obwinionego, są niewątpliwie koszty ustanowienia obrońcy z wyboru /postanowienie SN z dnia 14.03.2013r., IV KK 386/12, Prok. i Pr. – wkł. 2013/6/31, postanowienie SN z dnia 25.10.2005r., IV KK 364/05, OSNwSK/. Obwiniony S. S. (2) udzielił upoważnienia do obrony adwokatowi. Obwiniony zawniósł o zwrot tych wydatków, według norm przypisanych. Wysokość opłat za czynności adwokackie reguluje rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U.z 2013r., poz. 461 z późn. zm.). Stawka minimalna za obronę w sprawach o wykroczenie przed sądem rejonowym wynosi 180 złotych (§ 14 ust 2 pkt 2 powołanego rozporządzenia). Taką kwotę zasądza się od Skarbu Państwa na rzecz obwinionego, nie znajdując podstaw do podwyższenia stawki, zaznaczyć należy, iż obrońca nie brał udziału w żadnym z terminów rozpraw. Obwiniony zawniósł o zwrot kosztów dojazdu na rozprawę, nie wskazał i nie wykazał jednak ich wysokości. Z tych względów orzeczono, jak w pkt 7 wyroku.

Przechodząc do obwinionego M. W. (1), ten nie przeczy okolicznościom, że:

- grupa motocyklistów, w tym obwiniony podejmowała zachowania zmierzające do zatrzymania kierującego F. (...),
- pojazd ten był otoczony przez motocyklistów, siebie plasuje po stronie lewej pojazdu,
- kierujący F. zmieniał pasy ruchu,

- przed światłami sygnalizatora kierowca F. został zmuszony do zredukowania prędkości zbliżonej do zera, a ostatecznie zatrzymany.

Fakty powyższe wynikają także z relacji drugiego uczestnika zdarzenia – C. H. (1) kierującego pojazdem marki F. (...), wsparte nadto zeznaniami pasażera tegoż pojazdu – I. H.. W sprawie można natomiast wskazać dwie grupy osobowych źródeł dowodowych w zakresie w jakim świadkowie i strony poddają ocenie, interpretują sytuację drogową poprzedzającą bezpośrednio zatrzymanie pojazdu marki F. (...). Co do samego zatrzymania i dalszego przebiegu zdarzenia przekazy są odmienne, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia. Powracając do uprzedniego wątku i wyjaśnień obwinionego M. W. (1), ten przenosi odpowiedzialność za zdarzenie na pokrzywdzonego C. H. (1). To w postawie kierującego pojazdem marki F. (...) upatruje genezy sytuacji drogowej, aż po zatrzymanie pojazdu. W tym miejscu należy tylko podkreślić, że relacje świadków G. K. i M. P., korespondujące z zapiskami ujętymi na gorąco, po zakończonej interwencji przez funkcjonariusza Policji w notatce urzędowej /k. 7-8/, wskazują, że finalnie C. H. (1) został ukarany mandatem karnym w związku ze zdarzeniem drogowym w miejscowości R. z udziałem jego pojazdu oraz motocykla marki S., który prowadził E. B. (1). Pokrzywdzony C. H. (1) podaje na rozprawie, iż zgodził się z oceną prawną tej fazy zdarzenia zaproponowaną przez funkcjonariuszy Policji, a w tego typu sytuacji znalazł się po raz pierwszy. Co do zeznań świadków – funkcjonariuszy Policji relacjom wskazanym wyżej świadków należy przyznać walor wiarygodnych, relacjonują co do faktów znanych im z tytułu pełnionej służby, a to przyczyny interwencji, jej przebiegu, ustaleń jakie poczyniono tuż po zdarzeniu. Są rzeczowe i wiarygodne. Jakkolwiek C. H. (1) przyjął mandat karny, a tym samym odpowiedzialność za zdarzenie z udziałem E. B. (1), to fakt ten nie daje podstaw do zaakceptowania przekazu obwinionego, przyznania mu waloru rzeczowego w takim zakresie w jakim obwiniony M. W. (3) wskazuje kierującego F. jako tego uczestnika ruchu drogowego, który zachowywał się w sposób zagrażający bezpieczeństwu innych uczestników z naciskiem na motocyklistów i uzasadnia zatrzymanie kierowcy F.. Obwiniony podaje, iż to kierujący F. spychał motocyklistów, zmieniał pasy ruchu, zachowywał się nieracjonalnie. Sugerując jakoby czerwone światło na sygnalizatorze świetlnym w miejscowości T. umożliwiło zatrzymanie kierowcy. Podaje wręcz, że wjechał przed pojazd po jego zatrzymaniu na czerwonym świetle. Wskazuje, iż kierujący pojazdem marki F. (...) już po zatrzymaniu ruszył ponownie, zachowywał się tak, jakby chciał odepchnąć jego motocykl. Wprawdzie w analogicznym tonie utrzymane są wypowiedzi świadków: K. P. oraz S. S. (4) i występującego w tej sprawie w charakterze obwinionego A. M. (1), co nie zmienia wyżej przedstawionej oceny tej części wypowiedzi obwinionego M. W. (3). Prezentowanej przez obwinionego M. W. (1), występującego w procesie w tej samej roli A. M. (1), oraz grupę świadków związanych z zainteresowanymi oceny, a tym samym tej części wyjaśnień obwinionego nie można podzielić w kontekście całokształtu zgromadzonego materiału dowodowego, ze szczególnym uwzględnieniem zeznań świadka B. P. wspierającego relację także zainteresowanych w sprawie C. H. (1) oraz I. H.. Nie sposób nadto w sprawie przecenić dowodu - rejestracji przebiegu zdarzenia w ostatniej jego fazie, tak sporządzonego przez pokrzywdzonego C. H. (1), jak i świadka zdarzenia D. L..

Przechodząc do relacji świadka B. P., ten wskazał że motocykliści niejako otoczyli kierującego pojazdem, zmuszając do zmniejszenia prędkości, chcieli go zatrzymać. Świadek sygnalizuje zaangażowanie, aktywność grupy motocyklistów, opisuje stosunkowo szczegółowo manewry poszczególnych osób /utrzymywanie stałej pozycji przez jadącego po stronie lewej pojazdu, na jego wysokości, zjechanie innego z motocyklistów z prawego pasa na środkowy przed jadący z prędkością nie przekraczającą 50 km/h pojazd, otoczenie pojazdu/. Relacja świadka B. P., a ten jawi się jako bezstronny, przypadkowy obserwator sytuacji drogowej, stąd relacji tej należy przyznać walor wiarygodnej, nakazuje wątpić w przekazy obwinionego oraz świadków oraz obwinionego A. M. (1) relacjonujących w sposób analogiczny jak wskazany – M. W. (1). Wspomnieć tylko należy, iż A. M. (1) z tytułu roli procesowej w jakiej w sprawie tej występuje prezentuje takie relacje, które są użyteczne z punktu widzenia jego obrony, ukierunkowanej na uniknięcie odpowiedzialności za wykroczenie. Analogicznie ocenić należy opisany wyżej zakres wyjaśnień obwinionego M. W. (1). Wskazani przenoszą odpowiedzialność za całokształt sytuacji drogowej, poczynając od zdarzenia w R., po zatrzymanie pojazdu F. (...) w T. na kierującego F. C. H. (1), wyolbrzymiają przebieg i rangę zdarzenia z udziałem E. B. (1). Znamienne przy tym, że sam zainteresowany E. B. prezentuje w tej sprawie postawę najbardziej obojętną. Co więcej w toku przewodu sądowego wskazuje, iż nie zawiadomił o zdarzeniu Policji, wbrew wyjaśnieniom obwinionego M. W. (1). Sąd dostrzega, że może to dowodzić dwóch rzeczy, po pierwszy zdarzenie nie było na tyle poważne, aby

zainteresowany uznał potrzebę angażowania Policji, względnie ona sam, jak i grupa osób towarzyszących mu w tej wycieczce motocyklowej zdecydowała przeprowadzić czynności co do kierowcy F. „na własną rękę”. Dalszy ciąg zdarzeń skłania ku drugiej z ocen.

Powracając do zeznań świadka B. P., relacja ta nakazuje przyznać walor wiarygodnych przekazom drugiej grupy osób zainteresowanych w sprawie – małżonków H.. Świadczenie ci zgodnie podają, iż czuli się zagrożeni z uwagi na zachowanie motocyklistów. C. H. (1) podnosi wprost, że manewry jakie podejmował były pochodną zachowań motocyklistów, którzy zajeżdżali mu drogę, zmuszali do określonych manewrów. Z uwagi na ich zachowanie, fakt iż byli w grupie, zważywszy na to, że w pojeździe były dzieci C. H. (1) – jak podał obawiał się o bezpieczeństwo rodziny, z tego powodu nie zatrzymał się. W kontekście relacji świadka B. P., ale przede wszystkim zapisu zarejestrowanego aparatem w telefonie komórkowym pokrzywdzonego, obawa o jakiej wspomina C. H. (1) jest zrozumiała. Zachowanie motocyklistów skłoniło kierującego F. (...) do podjęcia decyzji o zarejestrowaniu tej fazy zdarzenia i tylko pościg i zatrzymanie zapobiegnie ukryciu się osoby i uniemożliwienie ustalenia jego tożsamości.

Bezsprzecznie, motocykliści zmierzali do zatrzymania kierującego pojazdem F. (...), czemu aktualnie ani M. W. (1), ani A. M. (1) nie przeczą, przeciwnie akcentują ten fakt, sugerują działanie w warunkach art. 234 kpk - obywatelskiego zatrzymania. Analogicznie postawy te oceniają i tłumaczy świadkowie K. P. oraz S. S. (4), częściowo E. B. (1).

Stosownie do treści art. 243 § 1 kpk każdy ma prawo ująć osobę na gorącym uczynku przestępstwa lub w pościgu podjętym bezpośrednio po popełnieniu przestępstwa, jeżeli zachodzi obawa ukrycia się tej osoby lub nie można ustalić jej tożsamości. Osobę ujętą należy niezwłocznie oddać w ręce Policji (art. 243 § 2 kpk). Instytucja ta znajduje odpowiednie zastosowanie w sprawach o wykroczenia (art. 45 § 2 kpow). Warunkiem przyjęcia legalności zachowania - pościgu i zatrzymania osoby trzeciej jest obawa, że sprawca ukryje się i niemożliwe będzie ustalenie jej tożsamości. W realiach tej sprawy, niewątpliwie doszło do kontaktu pojazdów w ruchu marki F. (...) oraz motocykla marki S.. Faktem jest, że kierujący autem nie zatrzymał się po zdarzeniu z udziałem motocykla w miejscowości R., ale kontynuował jazdę. Nie można jednak zgodzić się z oceną prezentowaną przez obwinionego M. W. oraz A. M. i świadków zaangażowanych w sprawie po stronie tych zainteresowanych, jakoby C. H. (1) uciekał z miejsca zdarzenia.

Wskazać należy, że:

- sam obwiniony A. M. (1) podkreślił brak pewności, czy kierowca F. zorientował się od razu, że doszło do kontaktu z pojazdem motocyklisty. Taki przekaz płynie też z pierwszej relacji świadka I. H.;

- tuż po pierwszym zdarzeniu kierujący pojazdem marki F. (...) poruszał się z prędkością nie przekraczającą 50 km/h, o czym wspomina nie tylko zainteresowany C. H. (1), ale także świadek B. P. oraz obwiniony A. M. (1);

- manewry jakie podejmował były jak już wyżej podkreślono efektem zachowania motocyklistów, które skłoniła kierującego F. (...) do uruchomienia funkcji rejestracji obrazu i dźwięku w aparacie telefonicznym;

- zasadniczą przyczynę, dla której kierujący F. (...) nie zatrzymał się, ale kontynuował jazdę była obawa podyktowana postawą motocyklistów o czym także już wyżej wspomniano. Zachowania motocyklistów motywowały C. H. do telefonicznego zgłoszenia próśby o interwencję.

Po wtóre, pokrzywdzony pierwszym zdarzeniem – E. B. (1) był w grupie innych motocyklistów. Niewiarygodnie brzmią oświadczenia czy to obwinionych M. W. (1), czy A. M. (1), czy świadków /będących de facto w tej grupie i zainteresowanych określonym przekazem, stąd zgodność oświadczeń/ o braku możliwości zawiadomienia Policji, zgłoszenia zdarzenia drogowego, zarejestrowania marki pojazdu, numerów rejestracyjnych pojazdu marki F. (...), celem przekazania właściwym organom. Sposób zatrzymania kierującego, oraz dalszy przebieg zdarzenia, zarejestrowany przez pokrzywdzonego i osobę trzecią – innego uczestnika ruchu drogowego, wskazuje na rzeczywiste intencje motocyklistów, a te są dalekie od obywatelskiego zatrzymania, celem przekazania Policji. Wskazać bowiem należy na agresję werbalną motocyklistów, próbę wyciągnięcia kierowcy z pojazdu, zerwania i zniszczenia tablic rejestracyjnych, zerwanie lusterek. O faktach tych wspominają świadkowie C. H. (1), I. H., zachowania te zostały

nadto zarejestrowane przez C. H., co odtworzono na rozprawie. Zwrócić nadto należy na uszkodzenia pojazdu marki F. (...), których rodzaj, umiejscowienie także nakazuje przyznać przekazom świadków małżonków H. walor wiarygodnych. Rozdaj uszkodzeń obrazuje dokumentacja fotograficzna. O uszkodzeniach wspominają nadto świadkowie funkcjonariusze Policji interweniujący w dniu 22.03.2014 roku. W tym miejscu warto również podkreślić, że sam A. M. (1) przyznaje, że zerwał tablicę rejestracyjną, istotne jest jak wskazany tłumaczy ten niezaprzeczalny fakt, mianowicie koniecznością utrwalenia numerów na potrzeby interwencji Policji. Na marginesie należy tylko zauważyć, że A. M. (1) zgiął tablice w pół i schował. Taka postawa oraz poprzedzające ją manewry zagrażające bezpieczeństwu kierującego F. oraz jego pasażerem, zachowanie w szczególności M. W. (1), który podjeżdża z lewej strony pojazdu, zmusza kierującego F. do podjęcia manewrów obronnych, odbicia w prawo, nieznacznego przekroczenia prawego pasa ruchu, na którym w tym momencie odbywa się ruch - notabene po prawej stronie poruszali się A. M. oraz inny nieustalony motocyklista, nie może być utożsamiana z legalnym zatrzymaniem o jakim mowa w art. 243 kpk. Postawa ta stanowi raczej przejaw odwetu w związku z sytuacją drogową na szkodę jednego z motocyklistów – tutaj E. B. (1). D., który pozwala w sposób pewny, precyzyjny, szczegółowy ustalenie zachowań motocyklistów M. W. (1), A. M. (1), innego nieustalonego kierowcy motocykla, oraz E. B. (1), to wspomniany już wyżej zapis zdarzenia przy pomocy urządzenia rejestrującego w telefonie, a wykonany przez C. H. (1). Wymienieni motocykliści rozpoznani się na nagraniu, co do M. W. (1) rzecz przedstawia się nadto w ten sposób, że obwiniony zdjął kask podczas rejestracji, a tym samym rozpoznanie nie budzi żadnych zastrzeżeń. W kontekście tego dowodu, wyjaśnienia M. W. (1), jakoby to kierowca samochodu osobowego doprowadził do zderzenia z jego pojazdem, celowo, złośliwie najechał na tylne koło jego motocykla są niewiarygodne. Zapis wskazuje na aktywność obwinionego, fakt, iż wskazany podjeżdża od strony lewej pojazdu, wjeżdża na środkowy pas ruchu, jakim poruszał się kierujący F., zmuszając najpierw do odbicia kierownica w prawo (ruch ten jest widoczny na nagraniu), częściowego zajęcia sąsiedniego pasa, gdzie odbywa się ruch innych pojazdów, w tym motocyklistów blokujących pojazd, aż po jego zatrzymanie. Taki przebieg zdarzenia wskazuje nadto C. H. (1) i tej oto relacji należy przyznać walor wiarygodnej, odrzucając wersje prezentowane przez obwinionego M. W., A. M. oraz świadków związanych z zainteresowanymi. Należy nadto podkreślić, że sugestie o czerwonym świetle, które miało skłonić kierującego pojazdem marki F. (...) do zatrzymania, w świetle zapisu tej fazy zdarzenia przez C. H. (1) są gołosłowne, niewiarygodne, podobnie jak wyjaśnienia M. W. (1) co do zachowania kierującego F. i przenoszenia odpowiedzialności za tę ostatnią fazę zdarzenia na wskazanego. W tym miejscu należy tylko wspomnieć, że postępowanie z wniosku oskarżyciela subsydiarnego M. W. (1) przeciwko C. H. (1) o wykroczenie z art. 86 § 1 kw polegającego na niezachowaniu należytej ostrożności i uderzeniu w oponę motocykla marki B. o nr rej. (...), wskutek czego motocykl przewrócił się powodując uszkodzenia zostało prawomocnie rozstrzygnięte w ten sposób, że C. H. został uniewinniony od tak stawianego zarzutu /wyrok Sądu Rejonowego w P.z dnia (...) w sprawie (...)/ Tak zgromadzony materiał dowodowy daje podstawy do przyjęcia, że obwiniony M. W. (1) dopuścił się wykroczenia opisanego w art. 86 § 1 kw w zb. z art. 90 kw w zw. z art. 9 § 1 kw, albowiem kierując motocyklem marki B. nr rej. (...) po drodze publicznej nie zachował należytej ostrożności – do czego obliguje treść art. 3 ust 1 ustawy Prawo o ruchu drogowym, w ten sposób, że podjeżdżał, hamował przed pojazdem marki F. (...) o nr rej. (...) zmuszając kierującego C. H. (1) do podjęcia manewrów obronnych, a docelowo do zatrzymania, czym spowodował zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, nadto w ten sposób utrudniał ruch na drodze publicznej. Obwiniony zbliżał się do pojazdu marki F. (...), podjeżdżał z boku, zajeżdżał drogę i hamował w sposób sprzeczny z zasadami wyrażonymi w art. 19 ust 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym, zmuszając kierującego pojazdem marki F. (...) do podjęcia manewru obronnego – odbicia w prawo, celem uniknięcia zderzenia, a w dalszej konsekwencji, także przy zaangażowaniu innych motocyklistów – zatrzymania pojazdu pokrzywdzonego. Stworzył tym samym zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym. W doktrynie przyjmuje się i pogląd ten należy podzielić, że zagrożenie bezpieczeństwa w ruchu drogowym nie musi być bezpośrednie, ale musi być realne i konkretne. Nie musi to być skutek rzeczowy, np. uszkodzenie samochodu, wystarczający jest skutek sytuacyjny – np. spowodowanie sytuacji, w której istnieje niebezpieczeństwo uszkodzenia samochodu. O realności i konkretności zagrożenia musi świadczyć jakieś zdarzenie, może nim być zderzenie się z innym pojazdem, czy uderzenie pojazdu w przeszkodę, ale także zmuszenie innego kierującego do gwałtownego hamowania, które zapobiegnie wypadkowi, albo wykonania nagłego manewru, np. zjechania na sąsiedni pas ruchu w celu uniknięcia kolizji (W.Radecki w Kodeks wykroczeń. Komentarz, wydawnictwo CH Beck warszawa 2005, str. 507) Ostatnia z opisanych przykładowo sytuacji ma miejsce

w tej sprawie, co już wyżej zaznaczono, a świadczą o tym tak relacja C. H. (1), zweryfikowana w tym zakresie zapis nagrania – plik pierwszy – płyta opisana jako „załącznik do protokołu przesłuchania świadka wykroczenia I. H.”.

Obwiniony M. W. (1) jest osobą zdatną do zawinienia, w realiach tej sprawy nie zachodzą okoliczności wyłączające jego winę albo bezprawność działania.

Wymierzając karę Sąd na korzyść obwinionego poczytał uprzednią niekaralność, w sprawie nie występują inne okoliczności łagodzące. Jako okoliczności obciążające wskazać należy:

- naruszenie podstawowej zasady bezpieczeństwa w ruchu – zasady szczególnej ostrożności,
- umyślne naruszenie zasady bezpieczeństwa w ruchu,
- okoliczności następujące po zatrzymaniu pojazdu pokrzywdzonego, a wyżej szerzej omówione.

Sąd mając na uwadze powyższe względy wymierzył obwinionemu karę grzywny w kwocie 3000,00 złotych uznając, że będzie ona adekwatna do stopnia zawinienia i okoliczności popełnienia czynu a jednocześnie spełni swoje cele zapobiegawcze i wychowawcze. Wysokość grzywny uwzględni nadto sytuację osobistą i majątkową obwinionego.

Opisane wyżej okoliczności obciążające, w szczególności umyślne naruszenie zasady bezpieczeństwa, poprzez celowe, rozmyślne, ukierunkowane na zatrzymanie pojazdu marki F. (...), podjeżdżanie do pojazdu, zajeżdżanie wskazanemu drogi, zmuszanie do podejmowania manewrów obronnym, bez względu na fakt, iż na wszystkich pasach odbywał się ruch nakazuje czasowe /w okresie minimalnym wskazanym w Kodeksie wykroczeń, bo 6 miesięcy/ wyeliminowanie obwinionego z ruchu lądowego określonej kategorii pojazdem, mianowicie takim przy użyciu którego wykroczenie zostało popełnione. Orzeczenie wskazanego środka karnego podyktowane jest względami represyjnymi, ale też prewencyjnymi.

Rozstrzygnięcie o kosztach sądowych uzasadnia treść art. 627 kpk, w myśl którego w sprawach z oskarżenia publicznego sąd zasądza od skazanego na rzecz Skarbu Państwa koszty sądowe i wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego.

Wśród uzasadnionych wydatków stron /oskarżyciela posiłkowego/

ustawodawca wymienia wydatki z tytułu ustanowienia w sprawie jednego obrońcy lub pełnomocnika. Oskarżyciel posiłkowy występował w sprawie za pośrednictwem pełnomocnika w osobie adwokata. Pełnomocnik oskarżyciela posiłkowego na rozprawie głównej złożył wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego zgodnie ze złożonym spisem kosztów opiewającym na kwotę 1.500 zł., wykazał, iż taka kwota została przez oskarżyciela wydatkowana. W orzecznictwie sądów powszechnych oraz Sądu Najwyższego dominuje pogląd, które należy podzielić, że pełnomocnika działającego z wyboru łączy z klientem umowa określająca jego wynagrodzenie, w granicach dopuszczalnej szerokiej autonomii i sąd nie powinien ingerować w sferę uprawnień stron takiej umowy. Oznacza to, że skoro przepis art. 627 kpk (znajdujący zastosowanie w sprawach o wykroczenia poprzez art. 119 kpow) stanowi, że od skazanego w sprawach z oskarżenia publicznego sąd zasądza wydatki na rzecz oskarżyciela posiłkowego, to należy przyjąć, że chodzi o wydatki rzeczywiście poniesione, jeżeli mieszczą się one w granicy przewidzianej w stawkach dla takich wydatków, a więc między stawką minimalną a maksymalną określoną przepisami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U.z 2013r., poz. 461 z późn. zm.). O ile oskarżyciel posiłkowy wysokości tych kosztów nie są w stanie lub nie chcą udokumentować, to wysokość kosztów ustala się w oparciu o zasadę § 2 ust. 2 cytowanego już rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości /wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 05.06.2009r., II AKa 61/09, KZS 2009/9/100, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26.04.2001r., WZ 20/01, OSNKW 2001/7-8/70/

Stawka maksymalna określającą górną granicę wydatków, jakich zwrotu może

domagać się oskarżyciel posiłkowy w tej sprawie zamyka się w kwocie 1080 złotych /6 x 180 złotych = 1080 złotych/ - § 2 ust 2 w zw. z § 14 ust 2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (t.j. Dz.U.z 2013r., poz. 461 z późn. zm.). Treść art. 633 kpk wprost dowodzi, iż w sytuacji wielości oskarżonych / tutaj obwinionych/ orzeczenie o kosztach winno być oparte na zasadzie słuszności, ale od każdego z nich, nie może być traktowane na zasadzie solidarności dłużników - art. 366 § 1 kc / wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 16.04.2002r., II AKa 56/02, Prok.i Pr.-wkł. 2003/3/34/. Z tych względów orzeczono, jak w pkt 4 wyroku, kwota 360 złotych odpowiada 1/3 stawki maksymalnej wyżej określonej, z uwagi na liczbę obwinionych w sprawie, w jakiej prawa realizował oskarżyciel posiłkowy.

O kosztach postępowania sąd orzekł na podstawie art. 627 KPK w związku z art. 119 KPW i zasądził od obwinionego:

a/ wydatki obejmujące:

- kwotę 100 zł – różnowartość zryczałtowanych wydatków w postępowaniu w sprawach o wykroczenia w przypadku skierowania sprawy na rozprawę,

b/ opłatę w wysokości 300 zł której wysokość ustalono na podstawie art. 3 ust 1 ustawy z dnia 23 czerwca 21973 r. o opłatach w sprawach karnych (t.j. Dz.U. Z 1983 r., Nr 49, poz. 223 z późn. zm.).